

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

การบริหารจัดการน้ำแบบ Function-Based Clusters นวัตกรรมการพื้นที่เพื่อประชาชนและอนาคตของประเทศไทย

จัดทำโดย

กอบเกียรติ ฝ่องพุฒิ

ทีมวิจัย Function-Based Clusters

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

และวิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

การบริหารจัดการน้ำแบบ Function-Based Clusters
นวัตกรรมพื้นที่เพื่อประชาชนและอนาคตของประเทศไทย

จัดทำโดย

กอบเกียรติ ฝ่องพุฒิ

ทีมวิจัย Function-Based Clusters

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

และวิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
❖ บทที่ 1 บทนำ	4
❖ บทที่ 2 ปัญหาเชิงระบบของการจัดการน้ำในประเทศไทย	6
❖ บทที่ 3 หลักคิด Function-Based Clusters สำหรับนักการเมือง	9
❖ บทที่ 4 คำอธิบายคลัสเตอร์ 5 ประเภท	12
❖ บทที่ 5 ประโยชน์ที่ชัดเจนต่อ ส.ส. และประชาชน	16
❖ บทที่ 6 กระบวนการนำแนวคิด Function-Based Clusters	19
❖ บทที่ 7 บทบาทของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	22
❖ บทที่ 8 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อขับเคลื่อน Function-Based Clusters	25
❖ บทที่ 9 บทสรุปและคำเชิญชวนสำหรับผู้แทนราษฎร	28

บทนำ: ก้าวใหม่ของการบริหารจัดการน้ำจากพื้นที่สู่ลุ่มน้ำ
ด้วยพลังของการบูรณาการ

บทนำ: ก้าวใหม่ของการบริหารจัดการน้ำจากพื้นที่สู่ลุ่มน้ำ ด้วยพลังของการบูรณาการ

ประเทศไทยกำลังเผชิญความท้าทายครั้งใหญ่ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ความซับซ้อนของพื้นที่ใช้น้ำ และข้อจำกัดของโครงสร้างราชการที่แยกส่วน ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ งบประมาณ และภารกิจภาคสนาม แม้ที่ผ่านมา หน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงภาคประชาชน จะมีบทบาทอย่างต่อเนื่องในการดูแลโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำของประเทศ แต่การทำงานแบบแยกส่วนที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน กลับเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความยืดหยุ่น ประสิทธิภาพ และความยั่งยืนของระบบน้ำในระยะยาว

ในหลายพื้นที่ของประเทศไทย ซึ่งมีความเปราะบางเชิงระบบนิเวศ ประชากรกระจายตัวหลากหลาย และเผชิญความท้าทายด้านภัยแล้ง-น้ำหลากสลับกันอย่างรุนแรง ปัญหานี้ยิ่งทวีความสำคัญ แนวทางบริหารจัดการน้ำแบบเดิมที่ใช้โครงสร้างและภารกิจแยกส่วนของแต่ละหน่วยงานไม่อาจตอบโจทย์เชิงพื้นที่ได้อีกต่อไป จำเป็นต้องมี “นวัตกรรมเชิงระบบ” ที่เชื่อมโยงโครงสร้างกายภาพ ภารกิจทางราชการ และการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เป็นหนึ่งเดียว

ภายใต้บริบทนี้ **กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรุ่นใหม่ในหลายภูมิภาค** ซึ่งมีความมุ่งมั่นในการสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง และมีโอกาสในการกำหนดทิศทางของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงอยู่ในจุดที่เหมาะสมที่สุดในการผลักดันนโยบายใหม่ที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบจากระดับพื้นที่สู่ระดับลุ่มน้ำ โดยเฉพาะนโยบายที่สามารถแสดง “ผลลัพธ์ที่ประชาชนมองเห็นได้จริง” และสะท้อน “ความกล้าคิด กล้าทำ” ของผู้นำการเมืองยุคใหม่

ข้อเสนอฉบับนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนกลุ่ม ส.ส. ดังกล่าว ในการขับเคลื่อนแนวคิด “Function-Based Clusters” ซึ่งเป็นนวัตกรรมด้านการจัดการทรัพยากรน้ำที่เน้นการ **จัดกลุ่มอาคารและระบบน้ำตามหน้าที่ใช้งานจริงในพื้นที่** ไม่ใช่เพียงแยกตามชนิดของโครงสร้างหรือสายงานของหน่วยงานแต่ละแห่ง วิธีคิดแบบนี้จะทำให้:

- ❖ สามารถจัดงบประมาณแบบบูรณาการข้ามหน่วยงานได้ง่ายขึ้น
- ❖ ออกแบบการซ่อมแซม ปรับปรุง และบริหารระบบน้ำให้เหมาะกับการใช้งานจริง
- ❖ เชื่อมโยงการทำงานของกรมต่าง ๆ เข้ากับบทบาทของท้องถิ่นและประชาชน
- ❖ สร้างผลงานที่จับต้องได้ในระดับเขตเลือกตั้ง ซึ่งขยายต่อไปสู่ระดับลุ่มน้ำได้จริง

ข้อเสนอฉบับนี้มีได้เพียงเสนอแนวคิด แต่ยังรวมถึงกรณีศึกษา กระบวนการดำเนินการในพื้นที่นำร่อง และเครื่องมือสนับสนุนทางเทคนิค เพื่อให้ ส.ส. สามารถผลักดันสู่การปฏิบัติในพื้นที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนจากระดับท้องถิ่นสู่ระดับนโยบาย

ปัญหาเชิงระบบของการจัดการน้ำในประเทศไทย

ปัญหาเชิงระบบของการจัดการน้ำในประเทศไทย

แม้ประเทศไทยจะมีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำอย่างต่อเนื่องหลายทศวรรษ แต่ในระดับพื้นที่โดยเฉพาะในหลายพื้นที่ที่มีความเปราะบาง ยังคงเผชิญกับปัญหา “ซ้ำซ้อนเชิงโครงสร้าง และแยกส่วนเชิงระบบ” อย่างเป็นระบบเรื้อรัง ปัญหาเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องของ การขาดทรัพยากร เพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นผลสะสมจากกรอบการทำงานของรัฐที่ไม่สามารถบูรณาการภารกิจระหว่างหน่วยงาน และไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีบทบาทอย่างแท้จริง

2.1 ความซ้ำซ้อนของโครงสร้างในพื้นที่เดียวกัน

ในพื้นที่เดียวกันอาจพบว่า มีฝ่ายที่สร้างโดยกรมชลประทาน ประตุระบายน้ำจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คลองระบายน้ำที่อยู่ในแผนของกรมทรัพยากรน้ำ และเซนเซอร์ตรวจวัดน้ำ ที่ติดตั้งโดยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ทั้งหมดล้วนมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกันแต่แยกดำเนินการ ขาดการสื่อสารและแผนงานร่วมโครงสร้างแต่ละชิ้นจึงไม่ได้รับการออกแบบให้ทำงานร่วมกันได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทำให้การควบคุมน้ำ ความสามารถในการระบายน้ำ หรือการแจ้งเตือนภัยมีข้อจำกัดทั้งด้านเวลา ความครอบคลุม และความแม่นยำ

2.2 ความแยกส่วนของภารกิจและงบประมาณ

ระบบราชการของไทยจัดสรรงบประมาณโดยยึดตาม “ภารกิจเฉพาะ” ของแต่ละกรม โดยไม่มีพื้นที่สำหรับ “ภารกิจร่วม” ที่สะท้อนความจริงของการใช้น้ำในพื้นที่ ผลคือ...

- ❖ โครงการที่ต้องการความร่วมมือ เช่น คลองที่ใช้ทั้งส่งน้ำ-ระบายน้ำ-กั้นน้ำ ไม่สามารถของบจากกรมเดียวได้
- ❖ การบำรุงรักษาโครงสร้างบางประเภทตกหล่น เพราะไม่มีหน่วยงานใด “รับผิดชอบโดยตรง”
- ❖ งบประมาณซ้ำซ้อน กระจาย ไม่ก่อให้เกิดผลรวมของนโยบาย (policy synergy)

2.3 ขาดฐานข้อมูลร่วมและระบบตัดสินใจแบบบูรณาการ

แม้จะมีระบบสารสนเทศของแต่ละหน่วยงาน เช่น Hydro-Informatics Center ของกรมทรัพยากรน้ำ หรือ SCADA ของกรมชลประทาน แต่ในระดับพื้นที่ ข้อมูลเหล่านี้ยังไม่สามารถ “สื่อสารข้ามกรม” และเชื่อมต่อการตัดสินใจร่วมกันในสถานการณ์วิกฤต เช่น น้ำหลาก หรือน้ำแล้งซ้ำซาก

2.4 บทบาทของประชาชนที่ยังไม่ถูกยกระดับ

แม้หลายพื้นที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำ หรือกลุ่มผู้ใช้น้ำ แต่บทบาทของประชาชนยังคงจำกัดอยู่ในฐานะ “ผู้รับฟัง” มากกว่า “ผู้ร่วมวางแผน” โครงสร้างราชการแบบลำดับชั้น ทำให้เสียงของชุมชนและ อปท. ไม่สามารถสะท้อนสู่ระดับการออกแบบโครงการและการจัดสรรงบประมาณได้อย่างแท้จริง

2.5 ผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนและโอกาสของนักการเมืองท้องถิ่น

เมื่อระบบไม่สามารถเชื่อมโยงภารกิจและทรัพยากรเข้าด้วยกัน ประชาชนจึงต้องเผชิญกับสถานการณ์ซ้ำซาก เช่น

- ❖ ฝ่ายพังซ้ำทุกปี เพราะไม่มีการเชื่อมโยงกับระบบหน่วยงานต้นทาง
- ❖ พื้นที่การเกษตรบางส่วนท่วมน้ำ ขณะที่บางส่วนแห้งแล้ง เพราะไม่มีการกระจายน้ำข้ามโซน
- ❖ ถนนเลียบบคลองไม่สามารถใช้งานในฤดูฝน เพราะไม่ได้ออกแบบร่วมกับระบบระบายน้ำ
- ❖ หน่วยงานแต่ละแห่งไม่สามารถประสานการแจ้งเตือนหรือป้องกันภัยได้อย่างทันทั่วถึง

สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่ ปัญหาเหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อประชาชน แต่ยังทำให้ยากต่อการผลักดันโครงการที่เป็น “ความสำเร็จร่วมกัน” และขาดเครื่องมือที่จะแสดงบทบาทในฐานะผู้นำแห่งการบูรณาการ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย Function-Based Clusters จึงเกิดขึ้นเพื่อตอบโจทย์ “การคลี่คลายโครงสร้างซ้ำซ้อน” ด้วยแนวทางที่ไม่ต้องรอเปลี่ยนกฎหมายหรือโครงสร้างระบบราชการ หากแต่เปลี่ยน “วิธีคิดและจัดกลุ่มภารกิจ” ให้สอดคล้องกับการใช้งานจริงในพื้นที่ ซึ่งจะอธิบายต่อไปในบทถัดไป

หลักคิด Function-Based Clusters สำหรับนักการเมือง

หลักคิด Function-Based Clusters สำหรับนักการเมือง

การจัดการน้ำในระดับพื้นที่ที่ผ่านมา มักจะยึดโครงสร้างเป็นตัวตั้ง เช่น แยกประเภทเป็น “ฝาย คลอง ประตู สะพาน” และจัดการตามหน่วยงานที่รับผิดชอบแยกกัน เช่น กรมชลประทานดูแลฝาย กรมทรัพยากรน้ำดูแลคลอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลถนนเลียบบคลอง

วิธีคิดเช่นนี้แม้สะดวกต่อการบริหารในเชิงราชการ แต่กลับไม่ตอบโจทย์ “ความเป็นจริงของพื้นที่” ที่อาคารและโครงสร้างต่าง ๆ มักทำงานร่วมกันเป็นระบบ เช่น ฝายที่ควบคุมน้ำร่วมกับคลอง และประตูระบาย, ถนนที่ใช้ขนของและเป็นแนวคันกันน้ำ, หรือคลองที่ใช้ทั้งส่งน้ำ-ระบายน้ำ-และเป็นแนวระบายน้ำเสียในเวลาเดียวกัน

เพื่อแก้ปัญหานี้ แนวคิด “Function-Based Clusters” จึงถูกนำเสนอในฐานะ **เครื่องมือทางความคิด** ที่เปลี่ยนจากการมอง “โครงสร้างแบบแยกส่วน” มาสู่การมอง “ระบบที่มีภารกิจร่วม” โดยมุ่งเน้นที่ **หน้าที่ของกลุ่มอาคารในพื้นที่** มากกว่า “ประเภทของสิ่งก่อสร้าง” หรือ “ขอบเขตของหน่วยงาน”

3.1 “คลัสเตอร์” คืออะไร?

คำว่า “คลัสเตอร์” ในที่นี้หมายถึง **กลุ่มของอาคาร ระบบ หรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำงานร่วมกันเพื่อทำหน้าที่เฉพาะด้าน** ในระบบน้ำ เช่น ควบคุมระดับน้ำ, กระจายน้ำ, หน่วงน้ำ, ป้องกันน้ำหลาก, หรือสร้างประโยชน์ใช้สอยร่วมกับประชาชน แต่ละคลัสเตอร์ไม่จำเป็นต้องเป็นโครงสร้างที่อยู่ติดกัน หรืออยู่ในโครงการเดียวกัน แต่อาจเป็นการเชื่อมโยงเชิงหน้าที่ เช่น ฝาย+คลอง+ประตู+เซนเซอร์+ถนนเลียบบคลอง ที่ทำงานเป็นระบบเดียวกัน

3.2 “Function-Based” หมายถึงอะไร?

“Function-Based” คือการจัดกลุ่มตาม **บทบาทการใช้งานจริงในพื้นที่** ไม่ใช่ตามชนิดของวัสดุก่อสร้างหรือสายงานราชการ

ตัวอย่าง:

💧 ฝายหนึ่งอาจอยู่ในคลัสเตอร์ “หน่วงน้ำ” (Storage) แต่ฝายอีกแห่งอาจอยู่ในคลัสเตอร์ “ระบายฉุกเฉิน” (Protection) ขึ้นกับบริบทพื้นที่

💧 ถนนเลียบบคลอง หากทำหน้าที่ระบายน้ำ-ขนส่ง-และเป็นเขตปลอดภัย ก็นับเป็นคลัสเตอร์แบบ “บูรณาการการใช้ประโยชน์”

3.3 หลักการสำคัญของ Function-Based Clusters

หลักการ	คำอธิบาย
1. มองระบบ ไม่มองจุดเดียว	ใช้อาคารที่มีอยู่แล้ว มองการทำงานร่วมกันในพื้นที่
2. เน้นภารกิจร่วม	กลุ่มอาคารที่ช่วยกันทำงาน เช่น ควบคุมน้ำ ส่งน้ำ หรือหน่วงน้ำ
3. ไม่จำกัดหน่วยงาน	อาคารในคลัสเตอร์อาจอยู่ในความรับผิดชอบของหลายกรม หรือ อปท.
4. สร้างจุดร่วมของงบประมาณ	ใช้คลัสเตอร์เป็นฐานของการงบร่วม (Co-budgeting)
5. เปิดบทบาทของประชาชน	ชุมชนสามารถเป็น “ผู้จัดการคลัสเตอร์” ในบางกรณีได้ เช่น ดูแลถนนเลียบบคลอง หรือระบบเตือนภัยร่วม

3.4 ทำไมแนวคิดนี้สำคัญต่อ ส.ส.

แนวคิด Function-Based Clusters เป็นมากกว่านโยบายด้านวิศวกรรม เพราะเป็น:

- เครื่องมือทางการเมืองที่ช่วย ส.ส.
 - 💧 รวมโครงการของหลายหน่วยงานไว้ใน “ความสำเร็จเดียว”
 - 💧 ใช้เป็นฐานของการเสนอ Motion หรือ แผนพัฒนาลุ่มน้ำ
 - 💧 สร้างผลงานรูปธรรมที่ประชาชน “จับต้องได้” และ “เห็นการเปลี่ยนแปลง”
 - 💧 ขยายฐานการสนับสนุนทางการเมืองข้ามหน่วยงาน และข้ามพื้นที่
- ทางออกของราชการแบบแยกส่วน
 - 💧 เป็นวิธีประสานโครงสร้างเดิมโดยไม่ต้องรอการปฏิรูปราชการ
 - 💧 ช่วยของงบประมาณแบบบูรณาการได้ทันที โดยมีคลัสเตอร์เป็นฐานข้อมูลร่วม
 - 💧 ทำให้โครงการที่ติดอยู่แล้วของแต่ละกรม กลายเป็น “ระบบที่ดียิ่งขึ้น”
- จุดเริ่มต้นของการวางยุทธศาสตร์ในระดับพื้นที่
 - 💧 ใช้คลัสเตอร์เป็น “หน่วยวิเคราะห์และบริหารเชิงยุทธศาสตร์”
 - 💧 พัฒนา Dashboard แสดงสถานะคลัสเตอร์เพื่อบริหารจัดการลุ่มน้ำ
 - 💧 วางแผนการใช้ประโยชน์ร่วม เช่น ท้องเที่ยว – ระบายน้ำ – การเกษตร – ความปลอดภัย

บทถัดไปจะนำเสนอแต่ละคลัสเตอร์ พร้อมตัวอย่างการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในระดับพื้นที่ เพื่อให้เห็นภาพจริงของการนำหลักคิด Function-Based Clusters ไปใช้ในการวางแผน ลงทุน และบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำในเขตเลือกตั้ง

คำอธิบายคลัสเตอร์ 5 ประเภท พร้อมตัวอย่างบูรณาการในพื้นที่

คำอธิบายคลัสเตอร์ 5 ประเภท พร้อมตัวอย่างบูรณาการในพื้นที่

แนวคิด Function-Based Clusters มิได้เป็นเพียงการจัดหมวดหมู่เพื่อความเข้าใจ หากแต่เป็น “กรอบการปฏิบัติ” ที่สามารถใช้ในการวางแผน บูรณาการงบประมาณ และสร้างความร่วมมือข้ามหน่วยงานในระดับพื้นที่ได้จริง

คลัสเตอร์ที่เสนอในที่นี้มีทั้งหมด 5 ประเภท โดยแต่ละคลัสเตอร์ประกอบด้วยกลุ่มอาคารหรือโครงสร้างพื้นฐานที่ทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุ “หน้าที่” ที่ชัดเจน และสามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งในเมือง ชุมชนเกษตร และพื้นที่เปราะบางเชิงนิเวศ

4.1 คลัสเตอร์ที่ 1: Smart Control

(ควบคุมระดับน้ำอย่างแม่นยำและตอบสนองฉับไว)

องค์ประกอบ

- ประตุน้ำอัตโนมัติ
- สถานีตรวจวัดระดับน้ำ – น้ำฝน – ความชื้นในดิน
- ระบบส่งการระยะไกล (telemetry)
- SCADA หรือระบบควบคุมกลางของกลุ่มน้ำ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กรมชลประทาน (ควบคุมโครงสร้างและระบบ)
- กรมทรัพยากรน้ำ (ข้อมูลและเตือนภัย)
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (แจ้งเตือนชุมชน)

ตัวอย่างพื้นที่

คลองแม่ข่า จ.เชียงใหม่ – ติดตั้งประตูควบคุมอัตโนมัติร่วมกับเซนเซอร์จากกรมทรัพยากรน้ำ เพื่อลดน้ำหลากในเมืองและแจ้งเตือนชุมชนในเวลาจริง

4.2 คลัสเตอร์ที่ 2: Multi-Zone Distribution

(กระจายน้ำข้ามโซนอย่างมีประสิทธิภาพและยืดหยุ่น)

องค์ประกอบ

- คลองส่งน้ำหลักและรอง
- คลองเชื่อมระหว่างโซน (inter-zone canal)
- อาคารควบคุมระดับต่างระดับ (split-level sluices)
- ท่อส่งน้ำระยะไกล

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กรมชลประทาน (โครงข่ายหลัก)
- อบจ./เทศบาล (ระบบกระจายน้ำรอง)
- กลุ่มผู้ใช้น้ำ/สหกรณ์เกษตร (บริหารรอบเวรน้ำ)

ตัวอย่างพื้นที่

เขตชลประทานแม่ยมตอนล่าง จ.แพร่-อุตรดิตถ์ – ใช้คลองหลักส่งน้ำข้ามเขต พร้อมคลองเสริมกระจายสู่แปลงเกษตรโดยใช้รอบเวรที่จัดการโดยสหกรณ์ร่วมกับ อบจ.

4.3 คลัสเตอร์ที่ 3: Storage & Buffering

(หนองน้ำ ลำรางน้ำ ยึดหยุ่นต่อภัยแล้งและน้ำหลาก)

องค์ประกอบ

- ฝาย/อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก
- แก้มลิง ชุมชน
- บ่อพักน้ำ/ทุ่งรับน้ำ
- พื้นที่ชะลอการไหล

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กรมทรัพยากรน้ำ (อ่าง/บ่อพัก)
- กรมชลประทาน (ฝาย)
- ท้องถิ่นและชุมชน (ดูแลพื้นที่ชะลอน้ำ)

ตัวอย่างพื้นที่

ลุ่มน้ำปิง จ.ลำพูน – ใช้ทุ่งรับน้ำเชิงเกษตรและแก้มลิงในชุมชนร่วมกับฝาย เพื่อหน่วงน้ำก่อนเข้าสู่เมืองเชียงใหม่

4.4 คลัสเตอร์ที่ 4: Resilient Protection

(ป้องกันน้ำหลาก พืชผักพื้นที่เศรษฐกิจและชุมชน)

องค์ประกอบ

- คันกั้นน้ำ/เขื่อนป้องกันตลิ่ง
- ถนนริมคลองที่เสริมเป็นคันป้องกัน
- ระบบระบายฉุกเฉิน
- จุดวัดระดับวิกฤต

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กรมโยธาธิการ (ถนน/ป้องกันเมือง)
- กรมชลประทาน (คัน/เขื่อน/ระบายน้ำ)
- ท้องถิ่น (เตรียมพื้นที่รับภัย)

ตัวอย่างพื้นที่

ตัวเมืองน่าน – ใช้แนวคันริมแม่น้ำน่านร่วมกับถนนและจุดระบายน้ำฉุกเฉิน ควบคุมโดยเทศบาลและชลประทานในโซนเดียวกัน

4.5 คลัสเตอร์ที่ 5: Integrated Co-Use

(ใช้พื้นที่ร่วม สร้างประโยชน์หลายมิติและยกระดับคุณภาพชีวิต)

องค์ประกอบ

- 💧 ถนนเลียบบคลอง (เพื่อขนส่ง-ท่องเที่ยว-หนีภัย)
- 💧 คลองที่รองรับการเดินเรือ
- 💧 ระบบทางเดิน/จักรยานริมคลอง
- 💧 โซนนิ่งเพื่อเศรษฐกิจท้องถิ่น

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 💧 อบจ./เทศบาล (โครงสร้างชุมชน)
- 💧 กรมชลประทาน (คลองหลัก)
- 💧 ภาคประชาชน/วิสาหกิจชุมชน (ใช้พื้นที่ร่วม)

ตัวอย่างพื้นที่

คลองมะขามเทศ จ.พิษณุโลก – ถนนริมคลองใช้เป็นทางขนส่งผลผลิตเกษตร ท่องเที่ยว และแนวอพยพในฤดูน้ำหลาก โดยได้รับการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

สรุป

คลัสเตอร์	เป้าหมายหลัก	หน่วยงานเกี่ยวข้อง	ผลประโยชน์ต่อประชาชน
Smart Control	ควบคุมน้ำแม่นยำ	- ชลประทาน - ทรัพยากรน้ำ - ท้องถิ่น	ลดน้ำหลาก/วางแผนเกษตร
Multi-Zone Distribution	กระจายน้ำข้ามพื้นที่	กระจายน้ำข้ามพื้นที่	ใช้น้ำยุติธรรมและทั่วถึง
Storage & Buffering	หน่วง-สำรองน้ำ	- ชลประทาน - ทรัพยากรน้ำ - ชุมชน	มีน้ำใช้แม้ฤดูแล้ง
Resilient Protection	ป้องกันภัย	- โยธาฯ - ชลประทาน - เทศบาล	ปลอดภัยจากน้ำหลาก
Integrated Co-Use	พื้นที่ใช้ประโยชน์ร่วม	- อบท. - ชลประทาน - ชุมชน	รายได้-การเข้าถึงพื้นที่ดีขึ้น

ประโยชน์ที่ชัดเจนต่อ ส.ส. และประชาชน

ประโยชน์ที่ชัดเจนต่อ ส.ส. และประชาชน

การผลักดันแนวคิด **Function-Based Clusters** ในการจัดการน้ำมิใช่เพียงการปฏิรูประบบราชการหรือปรับโครงสร้างเทคนิคของหน่วยงาน หากแต่เป็นการสร้าง “ระบบใหม่” ที่ตอบโจทย์ประชาชนในพื้นที่ พร้อมกับส่งเสริมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถสร้าง “ผลงานที่เป็นรูปธรรม” ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

แนวคิดนี้มีข้อดีที่จับต้องได้ ทั้งในเชิงประโยชน์ต่อประชาชน และในเชิงการเมืองของ ส.ส. ดังนี้

5.1 ประโยชน์ต่อประชาชน: น้ำดี ชีวิตดี ระบบดีกว่าเดิม

ประชาชนได้น้ำอย่างยุติธรรมและทั่วถึง

การจัดคลัสเตอร์แบบกระจายน้ำ (Multi-Zone Distribution) จะทำให้พื้นที่แห้ง-แล้งซ้ำซากมีโอกาสได้รับน้ำในฤดูกาลที่เหมาะสมผ่านระบบรอบเวรและคลองเชื่อมข้ามโซน

ลดความเสียหายจากน้ำหลาก น้ำแล้ง และภัยพิบัติ

ด้วยคลัสเตอร์ Storage และ Resilient Protection ระบบจะสามารถหน่วงน้ำ ปรับสมดุล และระบายได้แม่นยำขึ้น ลดความเสียหายที่ต้องซ่อมแซมซ้ำซาก

เข้าถึงพื้นที่ ใช้ประโยชน์ร่วมกันได้จริง

Integrated Co-Use จะช่วยเปิดพื้นที่ให้กับชุมชน เช่น ถนนเลียบริมคลองใช้เป็นเส้นทางขนส่งท่องเที่ยว หรือเส้นทางอพยพฉุกเฉิน ช่วยให้การใช้ทรัพยากรเกิดมูลค่าเพิ่ม

มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดูแลรักษา

แต่ละคลัสเตอร์สามารถออกแบบให้มี “เจ้าภาพร่วม” ระหว่างราชการกับประชาชนในรูปแบบ “คณะกรรมการคลัสเตอร์” ที่รวมภาคประชาชนและผู้นำในพื้นที่เดียวกัน

5.2 ประโยชน์ต่อ ส.ส.: เครื่องมือสร้างผลงานที่ยั่งยืนและเด่นชัด

รวมหลายโครงการเป็นผลงานเดียว

แต่ละคลัสเตอร์ประกอบด้วยองค์ประกอบหลายอย่างที่มีกระจายอยู่ในโครงการย่อย หาก ส.ส. ผลักดันให้รวมเป็น “คลัสเตอร์เดียวกัน” จะกลายเป็นภาพรวมผลงานที่ชัดเจน และครอบคลุมหลายมิติ เช่น ควบคุม-ส่งน้ำ-ป้องกัน-พัฒนา

ใช้เป็นเครื่องมือของการขับเคลื่อนงบประมาณแบบบูรณาการ

คลัสเตอร์เป็น “พื้นที่เชิงภารกิจ” ที่สามารถเสนอของบข้ามหน่วยงานได้ชัดเจน เช่น ขอกจากกรมชลประทาน กรมโยธาฯ และ อปท. ในคราวเดียว เพื่อทำระบบคลอง-ถนน-ป้องกันน้ำร่วมกัน

เสนอนโยบายใหม่ต่อรัฐบาลได้ด้วยฐานข้อมูลจริง

การทำ Function-Based Clusters จะสร้าง Dashboard และฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ซึ่ง ส.ส. สามารถใช้เป็น “หลักฐานเชิงยุทธศาสตร์” ในการยื่นญัตติ เสนอแผนแม่บท หรือบรรจุในนโยบายพรรค

เป็นเครื่องมือสื่อสารกับประชาชนได้ง่ายและจับต้องได้

ไม่จำเป็นต้องอธิบายศัพท์เทคนิคหรือหน่วยงานราชการ เพียงชี้ให้เห็นว่า “คลัสเตอร์นี้ ช่วยให้หมู่บ้านนี้มีน้ำใช้ มีทางออก มีพื้นที่ปลอดภัย และมีถนนใช้ได้ทั้งปี” ก็เพียงพอในการสื่อสารต่อประชาชนและสื่อมวลชน

ต่อยอดเป็นนโยบายในเขตอื่นได้

เมื่อเขตเลือกตั้งใดมี Function-Based Clusters ที่สำเร็จ จะสามารถขยายเป็นต้นแบบระดับจังหวัด หรือลุ่มน้ำทั้งระบบ โดยที่ ส.ส. เป็นผู้นำเสนอการขยายผลในฐานะเจ้าของแนวคิด

5.3 ความได้เปรียบทางการเมืองในฐานะผู้นำ “นวัตกรรมพื้นที่”

กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรุ่นใหม่ในภาคเหนือกำลังได้รับการจับตามองในฐานะ “พลังขับเคลื่อนการเมืองยุคใหม่” ซึ่งประชาชนคาดหวังความคิดใหม่ที่ไม่ติดกับระบบราชการเดิม การผลักดัน Function-Based Clusters จึงเท่ากับการแสดงเจตจำนง 3 ประการ:

1. กล้าคิด – เสนอระบบที่ต่างจากกรอบราชการดั้งเดิม
2. กล้าทำ – เดินหน้านำร่องในพื้นที่จริง
3. กล้าร่วม – เปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน

การนำแนวคิดนี้มาใช้ จึงมิใช่เพียงการบริหารจัดการน้ำ แต่คือ “การบริหารพลังของการเมือง” ที่ประชาชนมีส่วนร่วม และ ส.ส. ได้รับความชอบธรรมทางสังคมและการเมืองในเวลาเดียวกัน

กระบวนการนำแนวคิด Function-Based Clusters ไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่

กระบวนการนำแนวคิด Function-Based Clusters ไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่

การนำแนวคิด Function-Based Clusters ไปใช้จริงในพื้นที่ ต้องอาศัยกระบวนการที่ทั้ง เป็นทางการ และ ยืดหยุ่นต่อบริบทพื้นที่ โดยมีหลักคิดสำคัญคือ “ไม่รู้ระบบเดิม แต่จัดระบบใหม่ให้ทำงานร่วมกันได้ดีขึ้น” และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทตั้งแต่ต้นทาง

กระบวนการนี้สามารถดำเนินการเป็น “โครงการนำร่องในระดับเขตเลือกตั้ง” โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้นำหลัก และประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนผ่าน 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: กำหนดพื้นที่นำร่อง

- เริ่มจากการเลือกพื้นที่ที่มีปัญหาน้ำท่วมขัง หรือต้องการยกระดับการใช้น้ำ เช่น
 - พื้นที่น้ำหลาก/แห้งซ้ำซาก
 - พื้นที่เมืองเกษตรที่มีโครงสร้างเดิมอยู่แล้ว
 - พื้นที่ที่มีโครงสร้างหลายหน่วยงานซ้อนกัน
- ควรเลือกพื้นที่ขนาดพอเหมาะ (ไม่ใหญ่เกิน 2-3 ตำบล) เพื่อให้ดำเนินการได้เร็ว เห็นผลไว

ขั้นตอนที่ 2: รวบรวมข้อมูลเชิงโครงสร้างและพื้นที่

- ทำ “แผนที่คลัสเตอร์เบื้องต้น” โดยระบุ:
 - อาคาร/สิ่งก่อสร้างหลัก เช่น คลอง ฝาย ถนน ประตู
 - หน่วยงานเจ้าของ/ดูแล
 - ปัญหา-โอกาส-ความสัมพันธ์ของพื้นที่
- ใช้เครื่องมือ Excel หรือ Power BI เพื่อวาดโครงร่าง Function-Based Cluster Mapping และแสดงเป็น dashboard ให้ ส.ส. และทีมเห็นภาพ

ขั้นตอนที่ 3: จัดเวทีภาคสนามแบบมีส่วนร่วม

- เชิญหน่วยงานราชการระดับพื้นที่ เช่น โครงการชลประทาน อบต. สหกรณ์เกษตร รวมถึงกลุ่มผู้ใช้น้ำ และชาวบ้านมาร่วม “มองคลัสเตอร์เดียวกัน”
- ใช้แผนภาพระบบ (Function Flowchart) ช่วยให้เห็นการทำงานของแต่ละองค์ประกอบในคลัสเตอร์ร่วมกัน
- ในเวทีนี้ให้ประชาชนร่วมตั้งชื่อคลัสเตอร์ เพื่อให้รู้สึกเป็นเจ้าของ เช่น “กลุ่มคลองทุ่งบ้านดง – กันน้ำ-เติมน้ำ-ใช้ประโยชน์ร่วม”

ขั้นตอนที่ 4: ออกแบบแผนงานร่วม

- 👤 จัดทำ “แผนงานของคลัสเตอร์” โดยสรุปว่าโครงสร้างแต่ละส่วนจะต้อง
 - 💧 ซ่อมแซม / ปรับปรุง / เปลี่ยนบทบาทใดบ้าง
 - 💧 มีหน่วยงานใดรับผิดชอบส่วนใด
 - 💧 จะขอรับจากกรมใด และ ส.ส. ช่วยผลักดันตรงไหน
- 👤 ให้แต่ละหน่วยงานเขียน “บันทึกเจตจำนงร่วม (MoU ทางเทคนิค)” ในระดับอำเภอ/จังหวัด

ขั้นตอนที่ 5: จัดทำฐานข้อมูลและ dashboard

- 👤 ใช้ Excel + Power BI ทำฐานข้อมูลคลัสเตอร์และสร้าง Dashboard แสดง:
 - 💧 สถานะโครงสร้างแต่ละชั้น
 - 💧 ปริมาณน้ำ-ความเสี่ยง-การกระจายน้ำ
 - 💧 สถานะของงบประมาณและความคืบหน้า
- 👤 Dashboard นี้จะเป็น เครื่องมือแสดงผลงานของ ส.ส. และใช้พูดคุยกับประชาชนได้ทุกเวที

ขั้นตอนที่ 6: ผลักดันเข้าสู่ระบบแผน/งบประมาณ

- 👤 นำคลัสเตอร์เข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัด/อำเภอ/ลุ่มน้ำ
- 👤 ส.ส. เสนอ Motion / ประสานกรมต้นสังกัด / ทหารร่วมกับรัฐมนตรี
- 👤 สร้าง “ภาพรวมของเขตเลือกตั้ง” โดยรวมหลายคลัสเตอร์เข้าด้วยกันเป็นแผนพัฒนาน้ำทั้งระบบของพื้นที่
- 👤 เมื่อนำเสนอระดับกระทรวงจะใช้ฐานข้อมูลของคลัสเตอร์เป็นหลักฐานร่วมกับ Dashboard และเอกสารสรุปผลการมีส่วนร่วม

ผังแสดงกระบวนการ

บทบาทของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
และวิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ในการเป็นที่ปรึกษา

บทบาทของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และวิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ในการเป็นที่ปรึกษา

การนำแนวคิด Function-Based Clusters ไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญ เชื่อมโยงทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การจัดการเชิงระบบ การประเมินผล และการสร้างฐานข้อมูลที่ทันสมัย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและหน่วยงานในพื้นที่สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร มีความพร้อมในฐานะ สถาบันอุดมศึกษาชั้นนำด้านทรัพยากรน้ำ การเกษตร และการบูรณาการเชิงพื้นที่ ที่สามารถทำหน้าที่เป็น “ที่ปรึกษาเชิงนโยบาย-เทคนิค-ข้อมูล” ได้อย่างครบวงจร โดยมีบทบาทสำคัญใน 5 ด้าน ดังนี้

7.1 บทบาทด้านเทคนิคและการประเมินโครงสร้างพื้นฐาน

- ❖ วิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ (เช่น คลอง ฝาย ถนนเลียบบคลอง)
- ❖ จัดกลุ่มอาคารในระบบคลัสเตอร์ตามฟังก์ชัน
- ❖ ตรวจสอบสภาพจริง ประเมินศักยภาพ และเสนอทางเลือกในการปรับปรุง
- ❖ ทำแผนที่ GIS ประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานและ ส.ส.

ตัวอย่างงาน: การศึกษาระบบคลองทุ่งบ้านดง-บ้านกลาง จ.นครปฐม ซึ่งวิเคราะห์หน้าที่และลำดับความสำคัญของโครงสร้างกว่า 20 จุด ในระบบเดียวกัน

7.2 บทบาทด้านการจัดเวทีมีส่วนร่วมและการสื่อสารในพื้นที่

- ❖ วางแผนและดำเนินการประชาคมในระดับตำบล/หมู่บ้าน
- ❖ ใช้เครื่องมือการมีส่วนร่วม เช่น Participatory Design Tools, แผนผังระบบร่วมกับประชาชน
- ❖ จัดเวทีเพื่อจัดตั้ง “คณะกรรมการคลัสเตอร์” ที่มีทั้งราชการ-ท้องถิ่น-ชุมชน

จุดแข็งของ มก. คือการสื่อสารกับชุมชนในภาษาที่เข้าใจง่าย และใช้วิธีสร้างความร่วมมือ แทนการสั่งการ

7.3 บทบาทด้านการพัฒนาเครื่องมือข้อมูลและระบบติดตามผล

- ❖ จัดทำฐานข้อมูล Function-Based Cluster Mapping
- ❖ พัฒนา Dashboard ด้วย Power BI เชื่อมโยงข้อมูลจากหลายหน่วยงาน
- ❖ แสดงสถานะของโครงการ และการแจ้งเตือนความเสี่ยง เช่น น้ำหลาก น้ำแล้ง
- ❖ ออกแบบระบบติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อใช้รายงานต่อ ส.ส. และหน่วยงานรัฐ

มก. กำแพงแสนมีทีมพัฒนาฐานข้อมูลและ AI ประยุกต์ ซึ่งสามารถช่วยให้พื้นที่ต้นแบบกลายเป็นระบบต้นแบบระดับชาติ

7.4 บทบาทด้านการวิเคราะห์เชิงนโยบายและการเสนอต่อหน่วยงานส่วนกลาง

- ❶ จัดทำ Policy Brief เพื่อเสนอต่อรัฐมนตรี หน่วยงานส่วนกลาง
- ❷ วิเคราะห์ช่องทางการบรรจุโครงการเข้าสู่แผนระดับจังหวัด-ลุ่มน้ำ
- ❸ สื่อสารกับกรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ และสำนักงานประมง เพื่อเตรียมรูปแบบการขอรับงบประมาณแบบคลัสเตอร์
- ❹ สนับสนุนการจัดทำคำของบประมาณพร้อมข้อเสนอเชิงวิชาการ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีเครือข่ายในระดับนโยบาย สามารถช่วยประสานความเข้าใจระหว่าง ส.ส. กับภาคราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.5 บทบาทด้านการฝึกอบรมและขยายผล

- ❶ พัฒนาหลักสูตร “การจัดการน้ำแบบ Function-Based Clusters”
- ❷ จัดอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ อบต. เทศบาล เกษตรกร และกลุ่มผู้ใช้น้ำ
- ❸ รวบรวมบทเรียนพื้นที่ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดสู่พื้นที่อื่น
- ❹ ประเมินความพร้อมของเขตเลือกตั้งอื่นเพื่อขยายผลตามความสนใจ

สกลนครจะเป็นฐานสำคัญในการฝึกอบรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขณะที่กำแพงแสนจะดูแลพื้นที่ภาคกลางและลุ่มน้ำอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อขับเคลื่อน Function-Based Clusters
ในระดับพื้นที่และระดับลุ่มน้ำ

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อขับเคลื่อน Function-Based Clusters ในระดับพื้นที่และระดับลุ่มน้ำ

การผลักดันแนวคิด Function-Based Clusters ให้เกิดผลจริง จำเป็นต้องออกแบบกลไกทางนโยบายที่ “เชื่อมโยงทั้งระบบ” ตั้งแต่ระดับพื้นที่ปฏิบัติ (ตำบล-อำเภอ-เขตเลือกตั้ง) ไปจนถึงระดับนโยบายของกลุ่มน้ำ และกระทรวง

ข้อเสนอเชิงนโยบายนี้ไม่ต้องรอการแก้กฎหมายหรือการปรับโครงสร้างระบบราชการ แต่ใช้แนวทาง “ขับเคลื่อนในสิ่งที่มีอยู่” และจัดการประสานภารกิจใหม่ ผ่านบทบาทของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในฐานะกลไกบูรณาการทางการเมือง

8.1 ข้อเสนอระดับพื้นที่ (District-Cluster Level)

- 1) ตั้ง “Function-Based Cluster” อย่างน้อย 2 คลัสเตอร์ในแต่ละเขตเลือกตั้ง
 - ใช้พื้นที่ที่มีโครงสร้างอยู่แล้ว (คลอง-ฝาย-ถนน)
 - บูรณาการงานที่มีอยู่ของหน่วยงาน เช่น แผน อบต. + แผนกรมชลประทาน
- 2) ให้มี “คณะกรรมการคลัสเตอร์” ระดับตำบลหรืออำเภอ
 - ประกอบด้วย ผู้แทนชุมชน ผู้ใช้น้ำ อบต. โครงการชลประทาน
 - ทำหน้าที่ออกแบบ ปรับแผน และติดตามผลร่วมกัน
- 3) ใช้ dashboard (จาก Power BI/Excel) เป็นเครื่องมือหลัก
 - รายงานความคืบหน้าให้ประชาชนเข้าใจง่าย
 - ให้ ส.ส. ใช้ตอบกระทู้ ถามสื่อ หรือเสนองบฯ ต่อ ครม.

8.2 ข้อเสนอระดับจังหวัด (Provincial-Zonal Planning)

- 1) บรรจุ Function-Based Clusters ลงใน “แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด”
 - ขอให้จังหวัดกำหนดคลัสเตอร์เป็น “พื้นที่พิเศษเชิงยุทธศาสตร์”
 - ใช้แผนที่ GIS และแผนโครงสร้างร่วมระหว่าง อบต.-ชลประทาน-ทรัพยากรน้ำ
- 2) สร้าง “แพลตฟอร์มบูรณาการงบประมาณ”
 - ขอให้มีการอภิปรายร่วมเสนอของบจากหลายหน่วยงาน
 - จัดประชุมกลุ่มย่อยกับสำนักงบประมาณเพื่อเปิดพื้นที่พิเศษในระบบงบฯ ปีถัดไป

8.3 ข้อเสนอระดับลุ่มน้ำ (River Basin-Watershed)

- 1) เสนอให้ คณะกรรมการลุ่มน้ำ บรรจุ Function-Based Clusters เป็น “แนวทางพัฒนาโครงสร้างแบบใหม่”
 - เพื่อให้เกิดการจัดสรรงบฯ แบบรวมโครงสร้างมากกว่ารายชิ้น
 - ใช้คลัสเตอร์เป็นฐานตัดสินใจร่วมระหว่างจังหวัดในลุ่มน้ำเดียวกัน

2) ขอให้ สททช. และ กรมชลประทาน พัฒนาคู่มือ Function-Based Clusters

- 💧 เพื่อใช้เป็นกรอบกลางในการออกแบบโครงการ
- 💧 ใช้คู่มือเดียวกันในทุกภาค เพื่อเทียบเคียงผลและขยายผลได้ง่าย

8.4 ข้อเสนอระดับกระทรวงและรัฐสภา

1) เสนอญัตติต่อคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่-ทรัพยากรธรรมชาติ

- 💧 ใช้เขตเลือกตั้งของ ส.ส. ผู้เสนอเป็นพื้นที่นำร่อง
- 💧 จัดให้มีการประชุมร่วมระหว่างกระทรวงเกษตรฯ-ทรัพยากรฯ-มหาดไทย

2) จัดตั้ง “กองทุนบูรณาการพื้นที่พิเศษ” ใน พ.ร.บ. งบประมาณ

- 💧 เพื่อให้สามารถใช้เงินข้ามหน่วยงานในคลัสเตอร์เดียวได้
- 💧 สร้างกลไกตอบแทนประชาชนในพื้นที่ร่วม เช่น กองทุนซ่อมบำรุงโดยชุมชน

3) ใช้ Function-Based Clusters เป็นฐานการเลือกตั้งในอนาคต

- 💧 นำเสนอในเวทีพรรคการเมืองเป็น “นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นแบบใหม่”
- 💧 เสริมภาพลักษณ์ของ ส.ส. ว่าเป็นผู้นำยุคใหม่ที่เข้าใจระบบและกล้างมือทำ

8.5 ข้อเสนอแนวร่วมและความยั่งยืน

- 💧 สร้างเครือข่าย “นักการเมืองเพื่อการบริหารน้ำเชิงบูรณาการ” ระดับลุ่มน้ำ
- 💧 จับมือกับมหาวิทยาลัย ท้องถิ่น สื่อมวลชน และภาคประชาชนในพื้นที่
- 💧 จัดเวทีแสดงผลสำเร็จของคลัสเตอร์ทุก 6 เดือน เพื่อให้เกิดแรงขับเคลื่อนต่อเนื่อง

Function-Based Clusters ไม่ใช่เพียงเครื่องมือจัดการน้ำ แต่คือ “แนวทางพัฒนาระบบรัฐในระดับพื้นที่” ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถเป็นผู้นำได้ทันที โดยไม่ต้องรอกกระทรวงหรือกฎหมายใด ๆ

บทสรุปและคำเชิญชวนสำหรับผู้แทนราษฎร

บทสรุปและคำเชิญชวนสำหรับผู้แทนราษฎร

“เมื่อสายน้ำไหลหลาก เราไม่อาจห้ามได้ด้วยกำแพงเดิม
หากต้องเรียนรู้ที่จะออกแบบ ‘ระบบใหม่’ ที่ไหลไปกับมัน”
— วรรณทองจากชาวบ้านผู้เคยเผชิญน้ำหลากซ้ำซาก

ประเทศไทยเคยสร้างเขื่อนระดับชาติ ฝ่ายระดับหมู่บ้าน และคลองส่งน้ำความยาวนับหมื่นกิโลเมตร แต่แม้จะมีโครงสร้างมากเพียงใด น้ำก็ยังท่วม-แล้ง สลับวนซ้ำทุกปี ปัญหาไม่อยู่ที่ปริมาณของโครงสร้าง หากแต่อยู่ที่ “ระบบที่แยกส่วน” ซึ่งแต่ละหน่วยงานทำของใครของมัน ประชาชนก็ถูกแยกออกจากกระบวนการคิดและตัดสินใจ

วันนี้ เราเสนอเครื่องมือใหม่ที่ชื่อว่า **Function-Based Clusters** ไม่ใช่แนวคิดของวิศวกร ไม่ใช่เครื่องมือของนักวางแผน แต่คือ **แนวทางการเมืองใหม่** ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรุ่นใหม่สามารถหยิบใช้ได้ทันที โดยไม่ต้องรอรอบใหญ่ให้เปลี่ยนก่อน

ท่านสามารถเริ่มที่จุดเล็ก ๆ แต่มีความหมาย:

- 💧 คลองสายหนึ่ง ฝ่ายจุดหนึ่ง ถนนเลียบคลองสายหนึ่ง ที่เชื่อมโยงกันเป็นคลัสเตอร์
- 💧 ประชุมกับชาวบ้าน 3 หมู่บ้านที่ร่วมออกแบบระบบกระจายน้ำของตนเอง
- 💧 ขออนุมัติงบประมาณ เพื่อรวมคลอง ฝ่าย และถนนเป็นแผนงานเดียว
- 💧 พัฒนารูขี้อยู่ Power BI เล็ก ๆ ที่แสดงภาพรวมคลัสเตอร์ในเขตของท่าน
- 💧 และชี้ให้ประชาชนเห็นว่า “นี่คือการบริหารจัดการที่ท่านร่วมออกแบบกับเรา”

ท่านคือผู้นำที่กล้าทำสิ่งใหม่:

- 💧 กล้าที่จะ **มองทั้งระบบ** แทนการเสนอของแบบแยกส่วน
- 💧 กล้าที่จะ **รวมมือกัน** แทนการชิงผลงานระหว่างหน่วยงาน
- 💧 กล้าที่จะ **พูดภาษาของประชาชน** แทนศัพท์เทคนิคของราชการ
- 💧 และกล้าที่จะ **ให้ประชาชนร่วมสร้างพื้นที่ของตัวเอง**

Function-Based Clusters เป็นเครื่องมือเปลี่ยนเขตเลือกตั้งของท่านให้เป็น “ต้นแบบการพัฒนาแบบร่วมคิด-ร่วมทำ-ร่วมดูแล” ที่ไม่ใช่แค่แก้ปัญหาหน้า แต่คือการสร้างระบบใหม่ของรัฐในระดับพื้นที่

ขอเชิญท่าน...

นำคัลสเตอร์แรกของคุณไปสู่การลงมือจริง

โดยมีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นที่ปรึกษา

มีประชาชนในพื้นที่เป็นเจ้าของ

มีท่าน...เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง

“อย่ารอรอบให้เปลี่ยนก่อน เพราะระบบใหม่...รอให้ท่านเป็นคนเริ่ม”

ด้วยความเคารพและเชื่อมั่นอย่างยิ่ง

ทีมวิจัย Function-Based Clusters

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาเขตกำแพงแสน และวิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร

Function-Based Clusters